Сборник съдебна практика

ЗАКЛЮЧЕНИЕ НА ГЕНЕРАЛНИЯ АДВОКАТ
Т. ĆАРЕТА
представено на 19 септември 2024 година [1]

Дело C-607/21

XXX
срещу
Белгийската държава

(Преюдициално запитване, отправено от Conseil d'État (Държавен съвет, Белгия)

„Преюдициално запитване — Свободно движение на хора — Директива 2004/38/ЕО — Кръг на бенефициентите — Член 2, точка 2, буква г) — Пряк възходящ — Понятието за зависимост — Място, където следва да е налице зависимостта — Право на пребиваване на прекия възходящ — Молба за издаване на карта за пребиваване в приемащата държава членка няколко години след преместване от страната на произход — Законност на престоя в приемащата държава членка — Доказателства за наличие на зависимост“

I. Въведение

1. Белгийските органи отказват да издадат карта за пребиваване на г-жа XXX, гражданка на трета страна (по-нататък — „ГТС“), която се е присъединила към сина си и неговата партньорка, мобилна гражданка на Съюза, в Белгия. Настоящото дело е следствие на този отказ.

2. Съгласно Директивата за гражданството [2] държавите членки трябва да издадат карта за пребиваване на пряк възходящ на ГТС, който е *на издръжка* и който в резултат на тази зависимост е придобил производното право на пребиваване.

3. По настоящото дело Съдът е приканен да обясни географското измерение на понятието за зависимост, произтичащо от Директивата за гражданството, като отговори на въпроса дали за това понятие е от определящо значение обстоятелството, че възходящият се е нуждаел от грижи в страната си на произход.

[1] Език на оригиналния текст: английски.

[2] Директива 2004/38/ЕО на Европейския парламент и на Съвета от 29 април 2004 година относно правото на граждани на Съюза и на членове на техните семейства да се движат и да пребивават свободно на територията на държавите членки, за изменение на Регламент (ЕИО) № 1612/68 и отменяща директиви 64/221/ЕИО, 68/360/ЕИО, 72/194/ЕИО, 73/148/ЕИО, 75/34/ЕИО, 75/35/ЕИО, 90/364/ЕИО, 90/365/ЕИО и 93/96/ЕИО (ОВ L 158, 2004 г., стр. 77; Специално издание на български език, 2007 г., глава 5, том 7, стр. 56, наричана по-нататък „Директивата за гражданството“).

II. Спорът по главното производство, преюдициалните въпроси и производството пред Съда

4. Г-жа XXX е мароканска гражданка и майка на AL, който е белгийски гражданин и живее в Белгия. Партньорката на AL, г-жа N.E.K., е нидерландска гражданка, която се е преместила в Белгия, където живее с AL от 2005 г. [3]

5. Г-жа XXX влиза на белгийска територия на 25 юли 2011 г. с туристическа виза.

6. На 21 септември 2011 г. тя подава молба за издаване на разрешение за пребиваване, като обосновава искането си с факта, че е на издръжка на сина си. Въпреки това, както следва от акта за преюдициално запитване, приложимото белгийско законодателство е изменено малко преди подаването на молбата на г-жа XXX, така че вече не предоставя право на събиране на семейството на белгийските граждани с техните роднини по възходяща линия [4]. В резултат на това първата молба на г-жа XXX е отхвърлена на 21 октомври 2011 г.

7. На 26 юни 2015 г. г-жа XXX, която, изглежда, е продължила да живее със сина си и неговата партньорка в Белгия, подава втората си молба за издаване на карта за пребиваване. Този път тя кандидатства като член на семейството на издръжка на партньорката на сина си, г-жа N.E.K., като последната е мобилна гражданка на Съюза, попадаща в обхвата на Директивата за гражданството.

8. Националните органи отхвърлят тази молба на 28 септември 2015 г. на две основания: първо, средствата на домакинството на сина ѝ и неговата партньорка не са достатъчно документирани и второ, документите, доказващи зависимостта на г-жа XXX, са твърде стари. Това решение включва и заповед за напускане на белгийската територия.

9. Г-жа XXX обжалва този отказ, но на 14 април 2016 г. жалбата ѝ е отхвърлена от Conseil du contentieux des étrangers (Съвет по спорове във връзка с убежището и имиграцията, Белгия). Жалбата е отхвърлена само въз основа на първото основание — недостатъчни писмени доказателства за средствата на домакинството, което финансира издръжката, като решението не разглежда довода, че документите, удостоверяващи зависимостта на г-жа XXX, са твърде стари.

10. На 9 ноември 2017 г. г-жа XXX подава третата си молба за издаване на карта за пребиваване, отново в качеството си на член на семейството на партньорката на сина си г-жа N.E.K., мобилна гражданка на Съюза.

11. На 2 май 2018 г. тази молба също е отхвърлена. Една от причините е, че документите, представени като доказателство за нейната липса на средства (по-специално информационният лист от мароканския данъчен инспектор и мароканското удостоверение

[3] Не се спори, че AL и г-жа N.E.K. живеят в домакинство, признато от националното право за семейство. Г-жа N.E.K. подава декларация за съвместно съжителство с AL пред длъжностното лице по гражданско състояние в Андерлехт (Белгия) на 11 февруари 2005 г., много преди г-жа XXX да се премести да живее с тях.

[4] Директивата за гражданството предоставя права само на роднини на граждани на Съюза, които са се преместили от страната си на произход в друга държава членка (наричан по-нататък „мобилен гражданин на Съюза“). Следователно въпросът дали майката на AL, който е белгийски гражданин, може да се присъедини към него в Белгия, е предмет на уредба от белгийското право. В това отношение вж. член 3, параграф 1 от Директивата за гражданството. Вж. и, ex multis, решения от 12 март 2014 г., O. и B. (C-456/12, EU:C:2014:135, т. 42 и 43), и от 14 ноември 2017 г., Lounes (C-165/16, EU:C:2017:862, т. 33).

за липса на средства, и двете от 2011 г.), както и доказателствата за финансова подкрепа от домакинството, към което тя заявява, че желае да се присъедини (доказателства за парични преводи от 2010 г. и 2011 г.), са твърде стари.

12. Г-жа XXX оспорва валидността на последния отказ. С решение от 30 август 2019 г. Conseil du contentieux des étrangers (Съвет по спорове във връзка с убежището и имиграцията) отхвърля жалбата ѝ, като приема, че наличието на зависимост изисква да са изпълнени две кумулативни условия. Първо, състоянието на зависимост трябва да е възникнало в страната на произход, преди членът на семейството да пристигне в Белгия. Според този орган това следва от решение Jia[5]. Второ, за да се докаже това състояние на зависимост, не е достатъчно членът на семейството — кандидат за събиране на семейството, да разполага с достатъчно средства или да живее с кандидата, а е нужно кандидатът да докаже и че материалната помощ от този член на семейството — кандидат за събиране на семейството, му е била необходима към момента на подаването на молбата.

13. На 3 октомври 2019 г. г-жа XXX подава жалба срещу това решение пред Conseil d'État (Държавен съвет, Белгия). Във връзка с тази жалба е и настоящото преюдициално запитване.

14. Conseil d'État (Държавен съвет) пояснява, че съществена разлика между настоящото дело и предишните дела, решени от Съда, е обстоятелството, че членът на семейството, който иска да се възползва от правото на събиране на семейството, вече е пребивавал в продължение на шест години на територията на държавата, в която иска да се присъедини към гражданина на Съюза. Поради това този съвет счита, че е необходимо допълнително разясняване на приложимото право на Съюза.

15. При тези обстоятелства Conseil d'État (Държавен съвет) решава да спре производството и да постави на Съда следните преюдициални въпроси:

„1) Следва ли при преценката на понятието за лице на издръжка по смисъла на член 2, [точка] 2, буква г) от [Директивата за гражданството] да се вземе предвид положението на заявител, който вече се намира на територията на държавата по установяване на кандидата за събиране на семейството?

2) При утвърдителен отговор на първия въпрос, следва ли да се установи разлика в третирането между заявител, който се намира на законно основание на територията на тази държава, и заявител, който се намира там без законно основание?

3) Трябва ли член 2, [точка] 2, буква г) от [Директивата за гражданството] да се тълкува в смисъл, че за да се счита за лице, което е на издръжка и което следователно попада в обхвата на дефинираното в тази разпоредба понятие „член на семейство“, пряк роднина по възходяща линия [може] да се позове на положение на действителна материална зависимост в страната по произход, установено с документи, издадени обаче доста години преди момента на подаване на заявлението за карта за пребиваване като член на семейството на европейски гражданин, с мотива че напускането на страната по произход и подаването на заявлението за карта за пребиваване в приемащата държава членка не съвпадат по време?

[5] Решение от 9 януари 2007 г., Jia (C 1/05, EU:C:2007:1, наричано по-нататък „решението Jia“).

4) При отрицателен отговор на третия въпрос, какви са критериите, които позволяват да се прецени положението на материална зависимост на заявител, който иска да се присъедини към европейски гражданин или неговия партньор като роднина по възходяща линия, без да е получил разрешение за пребиваване въз основа на подадено незабавно след напускането на страната по произход заявление?“.

16. Писмени становища до Съда представят г-жа XXX, правителствата на Белгия, Чехия, Дания и Германия, както и Европейската комисия.

17. С решение на председателя на Съда от 28 октомври 2022 г. производството по настоящото дело е спряно на основание член 55, параграф 1, буква б) от Процедурния правилник на Съда до постановяване на решението по дело C-488/21, Chief Appeals Officer.

18. След постановяването на това решение на 21 декември 2023 г.[6], Съдът отправя запитване до запитващата юрисдикция по настоящото дело дали поддържа преюдициалните си въпроси.

19. С писмо от 19 януари 2024 г. запитващата юрисдикция отговаря, че поддържа всички свои преюдициални въпроси, тъй като счита, че това решение не дава отговори на тези въпроси.

20. Поради това производството по настоящото дело е възобновено на 24 януари 2024 г.

21. На 13 юни 2024 г. е проведено съдебно заседание, на което устни становища представят г-жа XXX, правителствата на Белгия, Дания и Германия и Комисията.

III. Анализ

A. Въведение

1. Структура на настоящото заключение

22. Директивата за гражданството дава право на членовете на семейството на мобилен гражданин на Съюза да се присъединят към този гражданин в държавата, в която той се е преместил (наричана по-нататък „приемащата държава членка“). За тази цел член 7, параграф 1, буква г) от тази директива предоставя на членовете на семейството правото да пребивават в приемащата държава членка.

23. Дали някой може да бъде считан за член на семейството на мобилен гражданин на Съюза, не е въпрос на избор на този гражданин, а по-скоро зависи от определението на това понятие в член 2, точка 2 от Директивата за гражданството. Наред със съпруга/съпругата, признатия партньор и непълнолетните деца на гражданин на Съюза, тази директива предоставя право на пребиваване и на преки низходящи на възраст под 21-годишна възраст, които са на издръжка (член 2, точка 2, буква в) от Директивата), и на преки възходящи, които са на издръжка (член 2, точка 2, буква г) от тази директива).

[6] Решение от 21 декември 2023 г., Chief Appeals Officer и др. (C-488/21, EU:C:2023:1013, наричано по-нататък „решението Chief Appeals Officer“).

24. Следователно, за да може да се ползва от правото на пребиваване въз основа на Директивата за гражданството, г-жа XXX трябва да е *на издръжка* на мобилен гражданин на Съюза.

25. От текста на член 2, точка 2, буква г) от Директивата за гражданството и от съдебната практика следва, че за да попадне в приложното поле на тази директива, не е задължително възходящият (или низходящият) да е на издръжка на свой пряк роднина (в настоящия случай — сина на г-жа XXX, AL), като вместо това може да е на издръжка и на съпруга/съпругата или партньора/партньорката на този пряк роднина (в настоящия случай — г-жа N.E.K.)[7]. Ако прекият роднина и неговият или нейният партньор/партньорка, който/която е мобилен гражданин на Съюза, образуват домакинство, достатъчно е грижите за прекия възходящ да се полагат от член на това домакинство[8].

26. Страните в производството пред Съда приемат това тълкуване. Следователно не се оспорва, че г-жа XXX може да претендира за правото си на пребиваване въз основа на Директивата за гражданството, ако е на издръжка на домакинството, формирано от сина ѝ, който не е мобилен гражданин на Съюза, и неговата партньорка, която е такъв гражданин на Съюза.

27. В качеството си на ГТС г-жа XXX трябва да кандидатства за карта за пребиваване съгласно член 9 от Директивата за гражданството, която приемащата държава членка трябва да издаде, ако тя е член на семейството на издръжка[9].

28. Редица дела, които са стигнали до Съда, са относно отказа на държава членка да издаде карта за пребиваване[10] или да признае друго право, което се предоставя по силата на Директивата за гражданството на роднини на издръжка, като например правото на равно третиране при достъпа до социални помощи[11]. Тези дела до известна степен изясняват понятието за зависимост, произтичащо от Директивата за гражданството.

29. Новостта в настоящия случай е продължителността на периода (повече от шест години) между момента на преместването на г-жа XXX в Белгия и подаването на молбата ѝ за издаване на карта за пребиваване[12]. Това извежда на преден план географския въпрос: дали положението на г-жа XXX в страната ѝ на произход е от значение при преценката на нейната зависимост.

[7] По подобен начин в решение от 9 януари 2007 г., Jia (C-1/05, EU:C:2007:1), г-жа Jia, която иска да се позове на Директивата за гражданството като пряк възходящ на издръжка, е майка на китайски гражданин, чиято съпруга е германска гражданка, живееща с него в Швеция.

[8] В решение Reyes норвежкият съпруг на германска гражданка, която се е преместила в Швеция, където са живели в общо домакинство, е подпомагал финансово дъщерята на съпругата си. Вж. в този смисъл решение от 16 януари 2014 г., Reyes (C-423/12, EU:C:2014:16, наричано по-нататък „решението Reyes“, т. 11).

[9] Преките възходящи, които са граждани на Съюза, не се нуждаят от карта за пребиваване. Въпреки това приемащите държави членки могат да изискат от тях да се регистрират в съответните органи, които могат да им издадат удостоверение за регистрация. Вж. във връзка с това член 8 от Директивата за гражданството.

[10] Вж. решения от 9 януари 2007 г., Jia (C-1/05, EU:C:2007:1, т. 17), от 5 септември 2012 г., Rahman и др. (C-83/11, EU:C:2012:519, наричано по-нататък „решението Rahman“, т. 14), и от 16 януари 2014 г., Reyes (C-423/12, EU:C:2014:16, т. 12).

[11] В решение от 18 юни 1987 г., Lebon (316/85, EU:C:1987:302, наричано по-нататък „решението Lebon“), г-жа Lebon подава молба за социална помощ, наречена minimex, в Белгия и ѝ е отказана такава; вж. точка 2. В решение Chief Appeals Officer г-жа GV подава молба и ѝ е отказано да получи помощ за инвалидност в Ирландия; вж. точка 2 от решение от 21 декември 2023 г., Chief Appeals Officer (C-488/21, EU:C:2023:1013).

[12] Въпреки че г-жа XXX е подала молба за издаване на карта за пребиваване за първи път само два месеца след влизането си в Белгия (вж. т. 5 от настоящото заключение), настоящото дело се отнася само до третата ѝ молба, подадена през 2017 г. (вж. т. 10 от настоящото заключение).

30. В релевантните предходни решения към момента на подаването на молбата за издаване на карта за пребиваване молителят или наскоро се е преместил в приемащата държава членка, или е подал такава молба от страната си на произход. В решение Jia възходящ член на семейството е поискал своята карта за пребиваване три месеца след преместването си в Швеция. В решение Reyes низходящ член на семейството е подал молба за издаване на карта за пребиваване 26 дни след влизането си в Швеция. В решение Rahman други членове на семейството (тези, които попадат в обхвата на член 3, параграф 2, а не на член 2, точка 2 от Директивата за гражданството) са поискали издаването на карта за пребиваване, преди да се преместят в Обединеното кралство от страната си на произход. Следователно мястото за преценка на зависимостта към момента на подаването на молбата за издаване на карта за пребиваване по тези дела може да бъде само страната на произход, в която тези членове на семейството са живели, преди да решат да се присъединят към гражданина на Съюза.

31. Г-жа XXX обаче вече е получавала грижи в Белгия за значителен период от време. При преценката дали тя е лице на издръжка, трябва ли да се преценява положението ѝ в страната ѝ на произход, каквото то е било преди шест години (през 2011 г.), или каквото то би било през 2017 г., ако не се беше преместила?

32. Въпросът за „географията на зависимостта“ е основният въпрос, който мотивира всички въпроси, поставени по настоящото дело.

33. Преди да пристъпя към отговорите на въпросите на запитващата юрисдикция, бих искала да подчертая някои точки, които са от значение за настоящото дело и които вече са установени в съдебната практика.

2. Вече установени въпроси във връзка с понятието за зависимост

34. Има няколко елемента, които са от значение за настоящото дело и които считам за установени в практиката на Съда.

35. Първо, от решения Lebon [13] и Jia [14] следва, че зависимостта произтича от *фактическо състояние*, при което мобилен гражданин на Съюза предоставя грижи на член на семейството [15].

36. Второ, необходимостта от грижи трябва да е *реална*. Така в решение Jia Съдът обяснява, че членовете на семейството, които искат да се позоват на Директивата за гражданството, за да придобият право на пребиваване, трябва да не могат да задоволят основните си нужди, като се имат предвид материалните и социалните им условия [16].

[13] Решение от 18 юни 1987 г., Lebon (316/85, EU:C:1987:302, т. 22).

[14] Решение от 9 януари 2007 г., Jia (C-1/05, EU:C:2007:1, т. 35). Вж. и решение от 16 януари 2014 г., Reyes (C-423/12, EU:C:2014:16, т. 21).

[15] След като потвърждава, че зависимостта произтича от фактическо състояние, в решение Zhu и Chen Съдът обяснява, че това състояние трябва да е такова, че въпросният член на семейството да е на издръжка на мобилния гражданин на Съюза, а не обратното. Така г-жа Chen, майка на гражданка на Съюза, която е ГТС и има право да пребивава в Обединеното кралство, не е могла да претендира за правото си на пребиваване въз основа на законодателството на Съюза, което междувременно е заменено от Директивата за гражданството, тъй като не е била на издръжка на дъщеря си, а по-скоро обратното — дъщеря ѝ е била на нейна издръжка. Вж. решение от 19 октомври 2004 г., Zhu и Chen (C-200/02, EU:C:2004:639, т. 43 и 44).

[16] Решение от 9 януари 2007 г., Jia (C-1/05, EU:C:2007:1, т. 37).

37. Трето, от съдебната практика следва, че зависимостта включва поне *необходимостта от материални грижи*[17]. Така в решение Jia Съдът се сблъсква с финансовата зависимост на пряк възходящ роднина (майка) ГТС от нейните син и снаха[18]. В решение Reyes разглежданите грижи се състоят в парични преводи към дъщеря ГТС от нейния доведен баща[19]. За подобен вид грижи става въпрос и в настоящото дело, тъй като доказателството за зависимост на жалбоподателя е било частично отхвърлено въз основа на финансови документи, които са били счетени за твърде стари.

38. Четвърто, *правото на пребиваване възниква автоматично*, когато са налице елементите от фактическия състав на зависимостта, а именно: i) реална необходимост от грижи за прекия възходящ (или низходящ) и ii) готовност и желание от страна на мобилния гражданин на Съюза да предоставя такива грижи. Нито *картата за пребиваване*, нито удостоверението за регистрация са елемент от фактическия състав за възникване на правото на пребиваване. Те имат *само декларативен* характер[20].

39. Въпреки декларативния им характер, както вече бе обяснено (вж. т. 27 от настоящото заключение), за роднините на издръжка, които са ГТС, е налице задължение да поискат издаването на карта за пребиваване[21]. Тази карта за пребиваване е важна, за да се осигури правна сигурност относно съществуването на правото на пребиваване и по този начин да се улеснят упражняването на това право и интегрирането на члена на семейството в приемащата държава членка[22]. Освен това, когато членът на семейството е ГТС, както е в настоящия случай, картата за пребиваване улеснява свободното движение на това лице на територията на Европейския съюз и неговото връщане в приемащата държава членка без излишни административни пречки[23]. Въпреки това неспазването на задължението за подаване на молба за издаване на карта за пребиваване не води до загуба на правото на пребиваване, тъй като тази карта не е конститутивен елемент по отношение на правото на пребиваване[24].

40. В обобщение, от съдебната практика следва, че когато пряк възходящ на мобилен гражданин на Съюза е в такова фактическо състояние, че има реална необходимост от полагането на грижи от този мобилен гражданин на Съюза (или от неговия/неговата съпруг/съпруга или партньор/партньорка), Директивата за гражданството автоматично предоставя на този пряк възходящ право на пребиваване в приемащата държава членка.

41. Имайки предвид гореизложеното, сега ще се спра на преюдициалните въпроси.

[17] В това отношение в заключението ми по дело Chief Appeals Officer предложих на Съда да възприеме широко тълкуване на понятието за зависимост, което да обхваща не само материалната, но и емоционалната зависимост (C-488/21, EU:C:2023:115, т. 58). В решението си по това дело Съдът не се произнася по този въпрос. Ето защо считам, че въпросът остава открит. Това разграничение обаче не е необходимо да бъде разглеждано тук, тъй като настоящото дело се отнася до материални грижи.

[18] Вж. например Решение от 9 януари 2007 г., Jia (C-1/05, EU:C:2007:1, т. 18, 19 или 37).

[19] Решение от 16 януари 2014 г., Reyes (C-423/12, EU:C:2014:16, т. 15).

[20] Вж. в това отношение решение от 27 юни 2018 г., Diallo (C-246/17, EU:C:2018:499, т. 48 и 49).

[21] Съгласно член 9, параграф 2 от Директивата за гражданството членовете на семейството, които не са граждани на Съюза, са задължени да подадат молба за издаване на карта за пребиваване в срок, не по-кратък от три месеца от датата на пристигане в приемащата държава, като конкретният срок може да бъде определен от всяка държава членка.

[22] Вж. в този смисъл решение от 27 юни 2018 г., Diallo (C-246/17, EU:C:2018:499, т. 66).

[23] Вж. във връзка с това съображение 8 от Директивата за гражданството.

[24] Съгласно член 9, параграф 3 от Директивата за гражданството неспазването на крайния срок за подаване на молба за издаване на карта за пребиваване, наложен от държава членка, може да доведе до налагане на съразмерни и недискриминационни санкции на съответния член на семейството. Съдът обаче потвърждава, че неподаването на молба за издаване на карта за пребиваване не може да доведе до загуба на правото на пребиваване. Вж. в този смисъл решение от 25 юли 2002 г., MRAX (C-459/99, EU:C:2002:461, т. 74 и 79).

Б. Първият въпрос — географията на зависимостта

42. С първия си въпрос запитващата юрисдикция иска да се установи дали при преценката на зависимостта, както изисква член 2, точка 2, буква г) от Директивата за гражданството, националните органи трябва да вземат предвид положението на пряк възходящ на мобилен гражданин на Съюза, който вече се намира на територията на приемащата държава членка.

43. Този въпрос може да бъде разбран по два начина: i) че с него се иска да се установи дали подадената от такова лице молба за издаване на карта за пребиваване изобщо трябва да бъде разглеждана, или ii) дали при разглеждането на искането е уместно да се разгледа само положението, което е съществувало преди преместването на молителя в приемащата държава членка. И в двата случая се повдига въпросът за географията — при преценката на зависимостта от решаващо значение ли е положението на кандидата в неговата страна на произход?

44. С други думи, за да се докаже нейната зависимост и по този начин да ѝ се признае правото на пребиваване въз основа на Директивата за гражданството, необходимо ли е г-жа XXX да е била на издръжка на домакинството на AL и N.E.K., докато все още е живяла в страната си на произход?

1. Доводите на страните в производството пред Съда

45. Страните в настоящото производство представят четири различни предложения за факторите, които компетентните органи следва да подложат на преценка, когато решават дали да издадат карта за пребиваване.

46. Според г-жа XXX и германското правителство е достатъчно да се докаже, че необходимостта от грижи съществува в Белгия (приемащата държава) към момента на подаването на молбата за издаване на карта за пребиваване, която в настоящия случай е подадена през 2017 г.

47. Становището на белгийското правителство е малко объркващо. Това правителство обяснява, че от г-жа XXX се изисква да докаже, че е лице на издръжка към момента, в който подава молба за издаване на карта за пребиваване, което в настоящия случай е през 2017 г., но не е ясно дали тя трябва да докаже, че е лице на издръжка в Белгия, или в страната си на произход. В съдебното заседание това правителство уточнява, че белгийските органи изобщо не се интересуват от положението в Белгия, а само от положението на г-жа XXX в нейната страна на произход. Въпреки това правителството твърди също, че от г-жа XXX не се изисква да представи писмени доказателства, че през 2017 г. тя би била на издръжка в страната си на произход, ако се беше върнала да живее там.

48. Комисията и датското правителство смятат, че зависимостта трябва да съществува в страната на произход към момента, в който прекият възходящ подава молба за присъединяване към гражданина на Съюза и влиза в Европейския съюз за първи път за тази цел. След решението на Съда Chief Appeals Officer те считат, че зависимостта трябва да съществува и към момента на подаването на молбата за издаване на карта за пребиваване, ако той е отдалечен във времето от момента на преместването в приемащата държава членка. Комисията допълнително пояснява, че това е необходимо, за да се избегне

издаването на карта, която вече не е обоснована [25].

49. Според Комисията и датското правителство за тази последна преценка органите трябва да изследват въпроса дали възходящият е на издръжка в приемащата държава членка, а не дали би бил на издръжка в страната си на произход. Датското правителство посочва, че в положение като разглежданото в настоящото дело датските органи биха поискали два вида документи, а именно: i) по-стари документи, от 2008, 2009 и 2010 г., т.е. от периода преди пристигането, които показват, че лицето е било на издръжка в страната си на произход, и ii) по-нови документи, доказващи, че състоянието на зависимост продължава да съществува в приемащата държава членка, т.е. към момента на подаването на молбата.

50. Накрая, според чешкото правителство условието да е налице състояние на зависимост, може да бъде изпълнено или в страната на произход, или в приемащата държава.

2. Анализ

51. Смятам, че необходимостта от грижи в страната на произход не е условие, за да се приеме, че дадено лице е на издръжка по смисъла на член 2, точка 2, буква г) от Директивата за гражданството.

52. Нито текстът, нито контекстът, нито целта на Директивата за гражданството, нито съдебната практика, свързана с тази директива, изискват членът на семейството на мобилния гражданин на Съюза да е бил на издръжка в страната си на произход, преди да се присъедини към мобилния гражданин на Съюза, или че щеше да бъде на издръжка, ако се беше върнал там.

53. За да е налице право на пребиваване, основано на наличието на зависимост, и следователно на издаване на карта за пребиваване, е достатъчно прекият възходящ да е на издръжка на мобилен гражданин на Съюза към момента на подаването на молбата за издаване на такава карта. Мястото на възникване на тази зависимост е без значение.

а) Директивата за гражданството не обвързва съществуването на правото на пребиваване с никакви географски условия

54. Що се отнася до изискването за наличие на зависимост в страната на произход, съм склонна да се съглася с г-жа XXX, че в Директивата за гражданството няма такова изискване.

[25] Към това може да се добави, че в решение от 27 юни 2018 г., Diallo (C-246/17, EU:C:2018:499, т. 50 и 55), Съдът приема, че държавите членки не могат да издават карта за пребиваване въз основа на Директивата за гражданството, ако считат, че не е доказано наличието на зависимост. Те обаче могат да признаят правото на пребиваване и да го удостоверят с подходящи средства само въз основа на националното право, дори при липса на доказателства за зависимост.

1) Текстът, контекстът и генезисът

55. Ако започнем с текста на Директивата за гражданството, за разлика от член 3, параграф 2, буква а)[26], член 2, точка 2, буква г) от нея не посочва държавата, от която е дошъл членът на семейството. В тази разпоредба се изисква само да съществува зависимост, без да се посочва къде трябва да съществува тя.

56. Ако член 2, точка 2, буква г) се разглежда в по-широкия контекст на Директивата за гражданството, член 10, параграф 2, буква г) от нея, който се отнася до издаването на карта за пребиваване, изисква по принцип прекият възходящ да представи писмени доказателства, че са изпълнени условията на член 2, точка 2, буква г) от тази директива. В него не се уточнява, че тези доказателства трябва да произхождат от страната на произход на възходящия[27].

57. Генезисът на законодателството също може да се тълкува в смисъл, че не предоставя индикации, че е възнамерявано да се предвижда географско изискване. Докато в Директива 68/360/ЕИО[28] се изискват писмени доказателства от страната на произход, тази директива е отменена и заменена с Директивата за гражданството, която вече не съдържа такова изискване по отношение на преките възходящи.

2) Съдебната практика

58. Доводите на страните в производството относно мястото, в което трябва да съществува зависимостта, се концентрират около една точка от решение Jia, която те тълкуват по различен начин. В точка 37 от това решение Съдът заявява: „[н]еобходимостта от материална издръжка трябва да съществува в държавата на произход или в държавата, от която идва роднината по възходяща линия, към момента, в който същият иска да се присъедини към въпросния гражданин на Общността“. Съдът достига до сходен извод и в решения Rahman[29] и Reyes[30].

59. Това изявление може да се тълкува в смисъл, че зависимостта трябва да съществува в страната на произход. Алтернативно, то може да се тълкува в смисъл, че зависимостта трябва да се разглежда към момента на подаването на молбата, което в контекста на решения Jia, Reyes и Rahman е (почти) едновременно с положението на въпросните възходящи в техните страни на произход.

60. Всички страни в производството, с изключение на г-жа XXX и германското правителство, тълкуват точка 37 от решение Jia в смисъл, че зависимостта трябва вече да съществува в страната на произход, преди член на семейството да се присъедини към мобилния гражданин на Съюза.

[26] Член 3, параграф 2 от Директивата за гражданството се отнася до членове на семейството, различни от изброените в член 2, точка 2 от нея, за които държавите членки трябва да улеснят влизането и пребиваването, но такива права не възникват директно въз основа на тази директива.

[27] Напротив, член 10, параграф 2, буква д) от Директивата за гражданството препраща към документите, издадени от съответния орган в страната на произход по отношение на други членове на семейството от член 3, параграф 2 от същата директива.

[28] Директива 68/360/ЕИО на Съвета от 15 октомври 1968 г. относно премахване на ограниченията за движение и пребиваване в Общността на работниците на държавите членки и на техните семейства (ОВ L 257, 1968 г., стр. 13).

[29] Решение от 5 септември 2012 г., Rahman и др. (C-83/11, EU:C:2012:519, т. 33).

[30] Решение от 16 януари 2014 г., Reyes (C-423/12, EU:C:2014:16, т. 30).

61. Обратно, г-жа XXX твърди, че ако се разглежда в контекста на обстоятелствата по тези дела, посоченото в решение Jia и други решения, в които е възприета сходна формулировка, не подкрепя горния извод.

62. Съгласна съм с последното тълкуване, че точка 37 от решение Jia не подкрепя извода, че изискването необходимостта от грижи да е съществувала в страната на произход, е условие, установено в член 2, точка 2, буква г) и в член 7, параграф 2 от Директивата за гражданството.

63. Тази формулировка от решение Jia, повторена в решения Rahman и Reyes (вж. т. 58 от настоящото заключение), наистина трябва да бъде разгледана в контекста на делата, по които са постановени тези решения, и на въпросите, на които Съдът дава тези отговори. В решения Jia и Reyes членовете на семейството са поискали издаване на карта за пребиваване скоро след влизането си на територията на приемащата държава членка (вж. т. 59 от настоящото заключение). В решение Rahman членовете на семейството са поискали издаване на разрешение за пребиваване още преди да се преместят в Обединеното кралство от страната си на произход. Следователно позоваването на страната на произход в тези случаи е мотивирано от факта, че органите, които решават дали да издадат карта за пребиваване, могат да разгледат само периода, предхождащ преместването в приемащата държава членка, за да преценят дали въпросните лица са на издръжка на мобилен гражданин на Съюза. В настоящия случай обаче между момента на влизането в Белгия и момента на преценката на молбата за издаване на карта за пребиваване е изминал шестгодишен период. Следователно посоченото съображение от решение Jia не може да бъде механично пренесено към обстоятелствата по настоящото дело.

64. Освен това, както посочва и г-жа XXX, точка 37 от решение Jia трябва да се разглежда във връзка с конкретния въпрос, на който Съдът отговаря в това производство по преюдициално запитване. По това дело запитващата юрисдикция пита дали понятието за зависимост означава, че членът на семейството не може да постигне само приличен жизнен стандарт в страната си на произход [31]. Следователно Съдът е бил запитан за критерия за необходимост от грижи, който обуславя наличието на зависимост, а не за това къде трябва да съществува необходимостта от грижи.

65. В решение Chief Appeals Officer Съдът вече потвърди, че изводите от решения Jia и Reyes трябва да се разглеждат в своя собствен контекст и не могат да се прилагат автоматично, за да се отговори на въпроса, поставен в това дело. По това дело Съдът обяснява, че в решение Reyes Съдът е трябвало да се произнесе по условията, които следва да са изпълнени към момента, в който съответното лице иска да получи производно право на пребиваване в приемащата държава членка, а не по условията, които това лице следва да изпълни, за да запази въпросното право [32].

66. По настоящото дело от Съда се иска също така да изясни въпрос, различен от повдигнатите в предходните дела. Въпросът по настоящото дело е дали положението на зависимото лице в страната на произход има значение за преценката на зависимостта, когато, за разлика от положението в решения Jia и Reyes, между преместването от страната на произход и подаването на молбата за издаване на карта за пребиваване е изминал значителен период от време.

[31] Вж. в това отношение въпрос 2, буква а), както е възпроизведен в точка 24 от решение от 9 януари 2007 г., Jia (C-1/05, EU:C:2007:1).

[32] Вж. решение от 21 декември 2023 г., Chief Appeals Officer и др. (C-488/21, EU:C:2023:1013, т. 58).

67. Предишните решения не дават отговор на този въпрос и следователно не могат да се използват механично за решаване на въпроса по настоящото дело.

3) Значението на решение Chief Appeals Officer

68. Тълкуването на решение Chief Appeals Officer, направено от някои страни в настоящото производство, предполага, че понятието за зависимост има, освен географско, и времево измерение. Според това тълкуване зависимостта действително трябва да възникне в страната на произход, но след това трябва да се поддържа и в приемащата държава членка. Следователно, ако между момента на преместването и момента на подаването на молбата за издаване на карта за пребиваване е изминал значителен период от време, за преценката на зависимостта са релевантни две места — страната на произход (в миналото) и приемащата държава членка (в настоящето).

69. Не така разбирам констатациите на Съда в решение Chief Appeals Officer.

70. В отговор на един от въпросите по това дело Съдът постановява, че съгласно Директивата за гражданството прекият възходящ запазва правото си на пребиваване, докато е на издръжка, и че това право може да бъде загубено, ако зависимостта вече не съществува [33]. Съдът няма предвид, че зависимостта трябва да започне в момента, в който членът на семейството все още се намира в страната си на произход. По това дело Съдът не е трябвало да се произнася по въпроса къде трябва да възникне състоянието на зависимост. Същината на въпроса по-скоро е била, че зависимостта трябва да съществува към момента, в който възходящият подава молбата за отпускане на социална помощ. Вместо да се произнесе по въпроса за това къде трябва да възникне зависимостта, Съдът само пояснява, че не може да се заключи, че зависимостта съществува, само защото е съществувала в по-ранен момент във времето.

71. Следователно, вместо да постановява, че зависимостта трябва да възникне в страната на произход, в решение Chief Appeals Officer Съдът само потвърждава, че тя трябва да съществува към момента, в който членът на семейството, който е на издръжка, поиска определено право въз основа на правото си на пребиваване в приемащата държава членка.

4) Целта на Директивата за гражданството

72. От встъпителните съображения на Директивата за гражданството става ясно, че правото на събирането на семейството, което тази директива прави възможно, е свързано със защитата на гражданите на Съюза, а не на гражданите на трети страни.

73. Правото на всички граждани на Съюза да се придвижват и да пребиват свободно на територията на държавите членки, защитено от тази директива, съгласно съображение 5 от нея трябва да бъде упражнявано при обективни условия на свобода и зачитане на достойнството.

[33] Вж. в този смисъл решение от 21 декември 2023 г., Chief Appeals Officer и др. (C-488/21, EU:C:2023:1013, т. 60 и 61). Зависимостта може да се прекрати, ако необходимостта на възходящия да получава грижи от страна на членовете на семейството, изчезне или ако членовете на семейството, които са мобилни граждани на Съюза, престанат да предоставят необходимата подкрепа.

74. Съдът признава [34], че зачитането на правото на семеен живот, гарантирано от член 7 от Хартата на основните права на Европейския съюз (наричана по-нататък „Хартата“) и член 8 от Европейската конвенция за правата на човека (наричана по-нататък „ЕКПЧ“), е едно от условията, които позволяват упражняването на гражданските права в условията на зачитане на достойнството.

75. Следователно, за да се гарантира правото на семеен живот, на възходящите членове на семейството [35] се предоставят права, дори и само производни, да влизат и пребивават на територията на Европейския съюз, доколкото това е необходимо за предотвратяване на пречките пред движението на гражданите на Съюза.

76. Законодателството рядко има само една цел. Директивата за гражданството не е изключение. Целта ѝ не е само да се предоставят права, но и те да бъдат ограничавани чрез налагане на определени условия за тяхното упражняване [36].

77. Както посочва датското правителство, Директивата за гражданството е резултат от постигането на баланс между необходимостта да се даде възможност за упражняване на правото на пребиваване на гражданите на Съюза и членовете на техните семейства, и законния интерес на приемащите държави членки да гарантират, че тези лица не представляват ненужна (финансова) тежест.

78. Дали предложеното тълкуване, съгласно което правото на пребиваване на пряк възходящ не е обусловено от изискването необходимостта от грижи да е възникнала в страната на произход преди преместването в приемащата държава членка, нарушава баланса, постигнат в законодателния процес на Съюза?

79. Според мен не.

80. Вярно е, че първоначалното предложение на Комисията за тази директива не съдържа никакво условие за преките възходящи, които могат да се присъединят към гражданина на Съюза. Условието това лице да бъде на издръжка, е добавено в хода на законодателната процедура [37]. Макар, както обясних на друго място [38], причините за тази законодателна промяна да не са изразени, намерението да се ограничи броят на възходящите, които могат да се присъединят към гражданина на Съюза, е очевидно.

[34] Вж. в това отношение решение от 25 юли 2002 г., MRAX (C-459/99, EU:C:2002:461, т. 53).

[35] В това отношение Европейският съд по правата на човека (ЕСПЧ) е постановил, че отношенията между пълнолетни лица и техните родители представляват семеен живот, защитен от член 8 от ЕКПЧ, дори когато пълнолетното лице не живее с родителите си или с братята и сестрите си и е създало отделно домакинство и семейство. Вж. в това отношение решения на ЕСПЧ от 18 февруари 1991 г., Moustaquim с/у Белгия (CE:ECHR:1991:0218JUD001231386, § 35 и 45—46), и El Boujaïdi с/у Франция (CE:ECHR:1997:0926JUD002561394, § 33).

[36] Вж. член 1, буква а) от Директивата за гражданството, в който се посочва, че тази директива определя условията, уреждащи упражняването на правото на гражданите на Съюза и на членовете на техните семейства на свободно движение и пребиваване на територията на държавите членки.

[37] Proposal for a European Parliament and Council Directive on the right of citizens of the Union and their family members to move and reside freely within the territory of the Member States (COM(2001) 257 окончателен) (ОВ C 270 E, 2001 г., стр. 150). За по-подробно изложение виж *De Somer*, M. Identifying Member States Interests. — In: Precedents and Judicial Politics in EU Immigration Law. Palgrave Macmillan Cham, 2019, Section 5.2.2 The Citizenship Directive, p. 113.; *Guild*, E., S. Peers, J. Tomkins. General Provisions. — In: The EU Citizenship Directive: A Commentary. 2. ed. Oxford: Oxford University Press, 2019, 42—46; *Nic Shuibhne*, N. EU Citizenship Law. Oxford: Oxford University Press, 2023, 174—179.

[38] Вж. заключението ми по дело Chief Appeals Officer и др. (C-488/21, EU:C:2023:115, т. 55).

81. Това намерение е изразено чрез изискването възходящият да бъде на издръжка на гражданина на Съюза. С оглед на правото на семеен живот, гарантирано на мобилните граждани на Съюза, не е оправдано това право да се ограничава допълнително, като се изисква зависимостта да съществува в страната на произход.

82. Ето защо с оглед на целта на Директивата за гражданството и както се посочва от германското правителство, е необходимо просто да се докаже, че има необходимост от грижи и желание да се предоставят такива грижи. Ако това бъде доказано, независимо от мястото, където членът на семейството се нуждае от грижите на мобилния гражданин на Съюза, производното право на пребиваване възниква автоматично въз основа на Директивата за гражданството.

б) Директивата за гражданството не обвързва съществуването на правото на пребиваване с момента на влизането в приемащата държава членка

83. Смятам, че Директивата за гражданството не подчинява производното право на пребиваване на възходящ на издръжка на условието това лице да е влязло в приемащата държава с намерението да се присъедини към мобилния гражданин на Съюза като лице на негова издръжка [39].

84. Правото на влизане и правото на пребиваване се уреждат от различни разпоредби на Директивата за гражданството — съответно от член 5 и член 7.

85. Член 7, параграф 1, буква г) от Директивата за гражданството предоставя на членовете на семейството правото да пребивават в приемащата държава членка. Член 7 обаче не препраща към член 5, който урежда правото на влизане. Следователно, за да може да се придобие право на пребиваване, не се изисква получаването на специално право на влизане с цел присъединяване към мобилния гражданин на Съюза. Единственото изискване, за да се получи право на пребиваване на основание член 7, параграф 2 от Директивата за гражданството, е въпросното лице да е член на семейството по смисъла на член 2, точка 2 от тази директива — понятие, което включва възходящи на мобилния гражданин на Съюза, които са на издръжка, както е описано в член 7, параграф 1, букви а)—в) от тази директива. В Директивата за гражданството не е предвидено никакво изискване това лице да е влязло на територията на Съюза, поради това че е на издръжка на мобилния гражданин на Съюза.

86. В обобщение, зависимостта на възходящия член на семейството от мобилния гражданин на Съюза и свързаното с нея право на пребиваване изискват единствено това лице да има необходимост от грижи от мобилния гражданин на Съюза, независимо от мястото, където съществува такава необходимост от грижи. Зависимостта не е свързана с конкретно място, в смисъл че необходимостта от грижи трябва да е възникнала в страната на произход преди преместването в приемащата държава членка. По същия начин в Директивата за гражданството не съществува изискване, че за придобиването на производното право на пребиваване членът на семейството трябва да е влязъл в приемащата държава членка с намерението да се присъедини към мобилния гражданин на

[39] Разбирането за наличие на връзка между влизането и правото на пребиваване може да обясни защо с първия си въпрос запитващата юрисдикция пита дали националните органи трябва изобщо да преценяват положението на лице, което не е влязло в приемащата държава членка като член на семейството, който е на издръжка, а на друго основание, например с туристическа виза.

Съюза, който полага грижи за него. Правото на пребиваване зависи само от наличието на отношение на зависимост и Директивата за гражданството не налага никакви допълнителни условия.

87. Поради тази причина предлагам на Съда да отговори на първия въпрос по следния начин: в контекста на преценката на понятието за зависимост, изведено от член 2, точка 2, буква г) от Директивата за гражданството, следва да се вземе предвид положението на пряк възходящ на мобилен гражданин на Съюза, който вече се намира на територията на държавата по установяване на кандидата за събиране на семейството.

B. Вторият въпрос — въпросът за незаконния престой

88. Ако трябва да се вземе предвид положението на молител, който вече се намира в приемащата държава членка, запитващата юрисдикция пита от значение ли е дали този молител се намира законно на територията на тази държава.

89. От съдебната практика следва, че правото на пребиваване на пряк възходящ (или низходящ) съществува като автоматична последица от отношението на зависимост. Следователно, ако за възходящия съществува реална необходимост да получава грижи от мобилния гражданин на Съюза, автоматично съществува и правото на пребиваване по отношение на този възходящ.

90. Следователно престоят в приемащата държава членка на възходящ, който е *на издръжка*, не може да бъде незаконен, тъй като правото на престой в такова положение е предвидено в Директивата за гражданството.

91. Няма допълнително изискване към реалната необходимост от получаване на грижи, включително законосъобразност на предходен престой, което да обуславя съществуването на правото на пребиваване на основание член 7, параграф 1, буква г) или член 7, параграф 2 от Директивата за гражданството [40].

92. Тук бих искала да отбележа също така, че г-жа XXX, изглежда, се е нуждаела от грижи от страна на сина си и домакинството на неговата партньорка от момента на пристигането си в Белгия и при условие че това бъде проверено от националния съд, дори преди това в страната си на произход. Фактът, че през 2011 г. ѝ е било отказано издаването на разрешение за пребиваване въз основа на националното право, не променя обстоятелството, че тя е могла да се позове на зависимостта си от това домакинство въз основа на Директивата за гражданството.

93. Освен това, тъй като правото на пребиваване въз основа на Директивата за гражданството възниква автоматично, ако е налице съответното отношение на зависимост, и не зависи от издаването на карта за пребиваване, без значение е, че през 2015 г. органите

[40] Вж. в това отношение решение от 25 юли 2008 г., Metock и др. (C-127/08, EU:C:2008:449, т. 50 и 51). Това решение се отнася до група съпрузи на мобилни граждани на Съюза, които пребивават в Ирландия и на които е отказано издаването на карти за пребиваване на основание, че не са пребивавали законно в друга държава — членка на Европейския съюз, преди да се присъединят към гражданите на Съюза в Ирландия, което условие е било наложено от националното право. В това решение Съдът уточнява, че „определението за членове на семейство, дадено в член 2, точка 2 от Директива 2004/38, не прави разграничение според това дали те вече са пребивавали законно или не в друга държава членка“, както и че член 7, параграф 2 от Директивата за гражданството предоставя право на пребиваване на членовете на семейството, „без да се [позовава] на мястото или на условията на тяхното пребиваване преди пристигането им в посочената държава членка“.

са отказали да издадат такава карта на г-жа XXX, и са издали заповед за нейното напускане на Белгия. Тъй като зависимостта е фактическо обстоятелство, би се оказало, че г-жа XXX е имала право на пребиваване от момента на пристигането си в Белгия.

94. Освен това не изглежда да има основание да се смята, че тази зависимост е престанала да съществува в който и да е момент до днес, което води до заключението, че тя е прекарала повече от пет години като законно пребиваваща в Белгия на основание на Директивата за гражданството и следователно е придобила и правото на постоянно пребиваване[41]. Това означава също така, че актовете, с които се отказва издаването на карта за пребиваване и се разпорежда експулсирането ѝ от Белгия, са незаконосъобразни. Тези обстоятелства обаче трябва да бъдат проверени от националния съд.

95. Ето защо предлагам на Съда да отговори на втория въпрос по следния начин: пряк възходящ, който е лице на издръжка на мобилен гражданин на Съюза по смисъла на член 2, точка 2 от Директивата за гражданството, пребивава законно на територията на приемащата държава членка, независимо от приетите съгласно националното право актове, сочещи друго. Ако преди да стане лице на издръжка, молителят е пребивавал незаконно на територията на приемащата държава членка съгласно националното право, това впоследствие не засяга неговите права, основани на член 7, параграф 1, буква г) и на член 7, параграф 2 от Директивата за гражданството.

Г. Третият и четвъртият въпрос — доказване на наличието на зависимост

96. С третия и четвъртия си въпрос запитващата юрисдикция иска да се установи как пряк възходящ на мобилен гражданин на Съюза трябва да докаже зависимостта си, за да получи карта за пребиваване.

97. С третия си въпрос запитващата юрисдикция по същество иска да се установи дали пряк възходящ на мобилен гражданин на Съюза, който подава молба за издаване на карта за пребиваване, може да докаже факта на своята зависимост с помощта на писмени доказателства, датиращи от времето преди преместването му в приемащата държава членка, дори ако оттогава е изминал значителен период от време. Ако такива писмени доказателства не са релевантни или достатъчни, с четвъртия си въпрос запитващата юрисдикция иска да се установи как молителят може да докаже своята зависимост.

98. Въпросът за начина, по който може да се докаже зависимостта, зависи от това защо изобщо трябва да се доказва тази зависимост.

99. В настоящия случай г-жа XXX трябва да докаже, че е лице на издръжка, за да ѝ бъде издадена карта за пребиваване.

100. Целта на картата за пребиваване е да установи, че от момента на издаването ѝ член на семейството се ползва от правото на пребиваване въз основа на член 7 от Директивата за гражданството. Във връзка с това ми се струва, че единственият релевантен въпрос е дали зависимостта съществува на мястото и към момента, в който се иска издаването на картата.

[41] Вж. член 16 от Директивата за гражданството.

101. Положението би било различно, ако удостоверението за пребиваване имаше друга цел, например да потвърди, че зависимостта е възникнала в определен момент и все още съществува към момента на издаването на удостоверението. Това би могло да бъде важно за претендиране на статут на постоянно пребиваващ, тъй като този статут зависи от наличието на непрекъснато пребиваване на законно основание през петгодишен период. В такъв случай от значение са както моментът на възникване на зависимостта, който може да е в миналото, така и настоящият момент.

102. Въпреки това от акта за преюдициално запитване изглежда, че г-жа XXX в действителност е поискала издаването на карта за пребиваване едва към момента на подаването на (третата) такава молба, тази от 2017 г.

103. Ето защо според мен, ако в настоящия случай картата за пребиваване се изисква само като потвърждение, че правото на пребиваване съществува *към момента* на подаването на молбата и ще продължи да съществува в бъдеще, освен ако не бъде отнето, няма основание да се изисква доказателство за наличието на зависимост на г-жа XXX в страната на произход. Достатъчно е тя да докаже, че се нуждае от грижи и че партньорката на сина ѝ е готова да предоставя такива грижи в Белгия към момента, в който тя подава молбата за издаване на карта за пребиваване.

104. В това отношение г-жа XXX не може да се позовава на доказателства от 2011 г., а трябва да докаже зависимостта си чрез актуални доказателства, които свидетелстват за необходимостта ѝ от грижи през 2017 г.

105. Наличието на зависимост към момента на подаването на молбата за издаване на карта за пребиваване може да бъде доказано по всякакъв подходящ начин[42] в зависимост от индивидуалното положение на съответния член на семейството. Ако издаването на картата за пребиваване е поискано скоро след пристигането на член на семейството в приемащата държава членка, представянето на документ, удостоверяващ, че това лице вече е получавало плащания от мобилния гражданин на Съюза по негова сметка в страната на произход, може да бъде от значение, но не е задължително. Ако обаче членът на семейството вече се намира в приемащата държава, представянето на доказателство, че живее с мобилния гражданин на Съюза или че този гражданин плаща за неговото жилище, храна или други основни нужди в приемащата държава членка, може да бъде от значение за доказване на материална зависимост. Действително може да се наложи да се поискат някои писмени доказателства от страната на произход (например доказателства, че този член на семейството няма други източници на доход от предходна трудова заетост или от имущество), при условие че не е невъзможно да се получат такива доказателства. С това следва обаче да се докаже, че членът на семейството не може да задоволява нуждите си самостоятелно към момента на подаването на молбата за издаване на карта за пребиваване и на мястото, от което се подава тази молба, а не че той или тя е бил(а) или би бил(а) в такова положение в страната си на произход.

106. Ако член на семейството, който е на издръжка, се нуждае от акт, удостоверяващ неговата или нейната продължаваща зависимост, както може да се изисква при кандидатстване за постоянно пребиваване, може да се наложи да се докаже, че зависимостта е съществувала в миналото, включително в страната на произход. В такъв случай доказването на наличието на зависимост в страната на произход преди

[42] Вж. в този смисъл решение от 9 януари 2007 г., Jia (C-1/05, EU:C:2007:1, т. 43).

преместването в приемащата държава членка може да се основава на стари писмени доказателства. Не е обосновано да се изискват нови документи, въз основа на които да се установи, че г-жа XXX вече е била на издръжка в страната си на произход, преди да се присъедини към семейството си в Белгия, ако такива документи вече са били представени на решаващия орган.

107. Ето защо предлагам на Съда да отговори на третия въпрос по следния начин: пряк възходящ на мобилен гражданин на Съюза не може да се позовава на документи, издадени няколко години преди подаването на молбата за издаване на карта за пребиваване, за да докаже зависимостта си от мобилния гражданин на Съюза. Такъв възходящ трябва да докаже своята зависимост в приемащата държава членка към момента на подаването на молбата за издаване на карта за пребиваване.

108. Предлагам на Съда да отговори на четвъртия въпрос, че това може да бъде доказано по всякакъв подходящ начин, по който може да се установи, че въпросният пряк възходящ има реална необходимост от грижи от страна на мобилен гражданин на Съюза в приемащата държава членка към момента на подаването на молбата за издаване на карта за пребиваване. За доказването на това обстоятелство може да е необходимо представянето на нови документи от страната на произход, доказващи липсата или недостатъчния характер на собствени средства от предходни трудови правоотношения или от имущество. Тези документи служат за доказване на необходимостта от грижи в приемащата държава членка към момента на подаването на молбата, а не на необходимостта от грижи в страната на произход.

IV. Заключение

109. С оглед на гореизложеното предлагам на Съда да отговори на въпросите, поставени от Conseil d'État (Държавен съвет, Белгия), както следва:

„1) При преценката на понятието за зависимост, изведено от член 2, точка 2, буква г) от Директива 2004/38/ЕО на Европейския парламент и на Съвета от 29 април 2004 година относно правото на граждани на Съюза и на членове на техните семейства да се движат и да пребивават свободно на територията на държавите членки, националните органи следва да вземат предвид положението на пряк възходящ на мобилен гражданин на Съюза, който вече се намира на територията на държавата по установяване на кандидата за събиране на семейството.

2) Пряк възходящ, който е лице на издръжка на мобилен гражданин на Съюза по смисъла на член 2, точка 2 от Директива 2004/38, пребивава законно на територията на приемащата държава членка, независимо от приетите съгласно националното право актове, сочещи друго. Ако, преди да стане лице на издръжка, молителят е пребивавал незаконно на територията на приемащата държава членка съгласно националното право, това впоследствие не засяга неговите права, основани на член 7, параграф 1, буква г) и на член 7, параграф 2 от Директива 2004/38.

3) Пряк възходящ на мобилен гражданин на Съюза не може да се позовава на документи, издадени няколко години преди подаването на молбата за издаване на карта за пребиваване, за да докаже зависимостта си от мобилния гражданин на Съюза. Такъв възходящ трябва да докаже своята зависимост в приемащата държава членка към момента на подаването на молбата за издаване на карта за пребиваване.

4) Наличието на зависимост може да бъде доказано по всякакъв подходящ начин, по който може да се установи, че въпросният пряк възходящ има реална необходимост от грижи от страна на мобилен гражданин на Съюза в приемащата държава членка към момента на подаването на молбата за издаване на карта за пребиваване. За доказването на това обстоятелство може да е необходимо представянето на нови документи от страната на произход, доказващи липсата или недостатъчния характер на собствени средства от предходни трудови правоотношения или от имущество. Тези документи служат за доказване на необходимостта от грижи в приемащата държава членка към момента на подаването на молбата, а не на необходимостта от грижи в страната на произход“.